

25.2.2025

Kuntalaisaloite 14.6.2024, Dno 1666/08.00.00/2024

Vastaus kuntalaisaloitteeseen ”Pysäytä Itärataa”

Kuntalaisaloitteen sisältö lyhyesti

Kuntalaisaloitteen allekirjoittavat haluavat, että Porvoon kaupunki vetäytyy Itärata -hankkeesta. Aloitteen allekirjoittaneiden mielestä hyöty rautatiestä on selvästi pienempi kuin kaikki sen kielteiset vaikutukset. Aloitteessa vaaditaan, että Porvoon kaupunginvaltuusto ottaa Itärata-hankkeen uuteen käsittelyyn projektin pysäyttämiseksi niin pian kuin mahdollista. Kuntalaisaloitteen allekirjoittaneita on aloitteen mukaan 975 Porvoon jäsentä ja lisäksi 63 muita allekirjoittaneita, jotka eivät näy aloitteessa.

Perusteluina aloitteelle esitetään, että matka-ajan säästö ei olisi merkittävä, arviot matkustajamäärästä on liioiteltuja, autokanta sähköistyy vauhdilla eikä juna ole enää niin ylivoimainen ympäristön kannalta kuin ennen. Lisäksi perusteluissa esitetään radan suunnittelukustannukset ja Porvoon osuus suunnittelukustannuksista (9,8 miljoonaa euroa) sekä radan rakentamiskustannukset (arvio 1,6 - 3 miljardi euroa) ja se, että yhteiskunnalla on suuret ongelmat talouden kanssa ja säästöt ovat välttämättömiä. Lisäksi perusteluina on mainittu, että monia koteja jää radan alle, rata pirstoo kyliä, kielteinen vaikutus luontoon ja maisemaan, rata rajoittaisi eläinten kulkureittejä, peltoja ja metsää tuhoutuu, joka on haitallista hiilinielujen säilyttämisen kannalta. Lisäksi varaus rautatiehen vaikuttaa maankäyttöön ja alentaa kiinteistöjen arvoa. Lisäksi aloitteessa mainitaan, että rautatie vaatii jatkuvaa kunnossapitoa ja tällä hetkellä ei ole rahaa edes tieverkon ja muun infrastruktuurin pitämiseen hyvässä kunnossa.

Vastus kuntalaisaloitteeseen

Itärata on Keravalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean henkilöliikenteen rata. Itärata yhdistää Porvoon pääkaupunkiseutuun ja rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistämisen. Itärata tuo nykyistä suuremmat ja nopeammat raideyhteydet Kouvolan, Joensuun ja Kuopioon kautta koko Itä-Suomeen.

Porvoo on Suomen suurin kaupunki, jonne ei ole henkilöjunayhteyttä tällä hetkellä, vaikka pendelöinti ja asiointi Porvoon ja pääkaupunkiseudun välillä on vilkasta. Itärata parantaisi selvitysten mukaan merkittävästi porvoolaisten joukkoliikenneyhteyksiä. Porvoosta pääsisi lentoasemalle reilussa vartissa, Pasilaan hiukan alle puolessa tunnissa ja Helsingin päärautatieasemalle hiukan yli puolessa tunnissa. Rata vahvistaisi myös kaupungin kasvun ja kilpailukyvyn mahdollisuuksia. Se kytkisi Porvoon ja itäisen Uudenmaan entistä vahvemmin metropolialueen kehitykseen ja työssäkäyntialueeseen

Itäradan vaikutusalueella asuu noin 930 000 asukasta eli noin joka kuudes suomalainen. Pääkaupunkiseutu mukaan lukien vaikutusalueella on noin 2 miljoonaa asukasta eli enemmän

25.2.2025

kuin joka kolmas suomalainen. Hanke on keskeinen koko Kaakkois- ja Itä-Suomen aluekehitykselle lähivuosikymmeninä. Toimivat raideyhteydet itäiseen Suomeen vahvistavat elinkeinoelämää, asukkaiden liikkumista, turvallisuutta ja ympäristötavoitteiden toteutumista. Itäradan myötä saavutettavuus paranee ja rata vaikuttaa koko itäisen Suomen aluekehitykseen positiivisesti. Selvitysten mukaan kuitenkin Porvoo ja Helsinki hyötyvät arviolta eniten nopeista itäradoista.

Porvoon voimassa olevan kaupunkistrategian mukaan ”Edistämme sujuvaa joukkoliikenneyhteyttä pääkaupunkiseudulle ja lähijunaliikenteen toteutumista. Kehitämme kaupunkirakennetta ja ratayhteyttä kaupunkisuunnittelun keinoin. Osallistumme aktiivisesti hankeyhtiön suunnittelutyöhön”. Kaupunginvaltuuston 12.12.2024 hyväksymässä talousarviossa vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmassa 2025-2027 on mainittu perusteluissa mm., että ”Kaupungin johto edistää kaupunkistrategian toteuttamista talousarviovuoden aikana. Kaupunginjohto edistää Porvoon kannalta keskeisten erillishankkeiden toteutusta, kuten raideyhteyksiä” sekä ”Itärata luo uusia mahdollisuuksia maankäytölle ja tarkoittaa pidemmällä aikavälillä muutoksia kaupunkirakenteeseen. Itäradan suunnittelutyön edetessä yleiskaavatyössä selvitetään kaupungin kannalta hyviä malleja liittämään Porvoo valtakunnalliseen infrahankkeeseen.”

Itärata on suunnitteluvaiheessa, eikä sen toteuttamisesta ei ole vielä tehty päätöksiä. Porvoon kaupunki osallistuu yhdessä Suomen valtion ja 23 muun kunnan kanssa Itäradan suunnittelutyöhön yhtenä Itärata Oy -hankeyhtiön omistajista. Itärata Oy:n tehtävänä on radan suunnittelu. Yhtiö tuottaa tietoa rakentamisvaiheen mahdollistamiseksi sekä hankkeen vaikutusten tunnistamiseksi. Itärata Oy:n osakassopimuksessa on todettu, että kokonaisuudessaan yhtiö tarvitsee rahoitusta alustavan arvioin mukaan noin 79 miljoonaa euroa (ALV 0%). Suunnittelu ajoittuu vuosille 2022-2031. Porvoon kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Itärata-hankkeen suunnittelua noin 10 miljoonalla eurolla.

Parhailaan itäradan suunnittelussa on menossa alustava radan yleissuunnittelu ja ympäristövaikutusten arviointimenettely, jossa vertaillaan hankkeen vaihtoehtoja, tarkastellaan niiden ympäristövaikutuksia ja tuotetaan tietoa päätöksenteon tueksi. Vaihtoehtoisia ratalinjauksia on ympäristövaikutusten arviointiprosessissa useita.

Porvoon kaupungilla ja kaikilla uuden Itäradan varrelle sattuvilla kaupungilla on mahdollisuudet vaikuttaa radan linjausratkaisuihin. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu varaus itäradalle, ja maakuntakaava on ohjeena, kun yleiskaavaaja kunnissa laaditaan.

Porvoossa on parhailaan tekeillä kaksi merkittävää yleiskaavaa, uusi Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava ja Kullo-Mickelsböle-Kilpilahti alueen osayleiskaava, ja itärata kulkee molempien alueiden kautta. Osayleiskaavoissa tulee osoittaa itäradalle linjaus. Tässä vaiheessa tulee tutkia huolella, miten rata kytketään Porvoon maankäyttöön, keskustaan ja joukkoliikenteeseen eri vaihtoehtoisissa ja arvioida perusteellisesti vaikutukset. Porvoon kaupunki on Itäradan suunnittelusta antamissaan lausunnoissa ja kannanotoissaan tähdentänyt, että vaihtoehtoisia linjauksia pitää myös vielä tarkentaa niin, että ne ottavat

25.2.2025

paremmin huomioon nykyisen asutuksen ja radasta aiheutuvat häiriöt. Samalla tulee tutkia mahdollisesti myös uusia, parempia vaihtoehtoja.

Kuntalaisaloitteessa on tuotu esille radan negatiivisia vaikutuksia asutukseen, luontoon, maisemaan jne. Ratalinjaukset aiheuttavatkin monille asukkaille ja maanomistajille suurta huolta ja epävarmuutta tulevasta. Tämän takia on erityisen tärkeää, että Itäradan suunnittelussa edetään ripeästi, ympäristövaikutukset selvitetään huolella ja vaihtoehtoja vertaillaan monesta eri näkökulmasta. Tämän jälkeen on mahdollista karsia vaihtoehtoisia ratalinjauksia, ja vähentää samalla kiinteistöjen ja alueiden määrää, jota ratavaraus koskee. Asukasyhteistyö ja riittävien osallistumismahdollisuuksista huolehtiminen on erityisen keskeistä suunnittelussa.

Lopuksi haluamme korostaa, että Itärata on pitkän tähtäyksen strateginen investointi, joka parantaa Porvoon ja koko itäisen Uudenmaan ja itäisen Suomen liikenneyhteyksiä, elinvoimaa ja huoltovarmuutta ja samalla hyödyttää koko maata.

Valmistelu ja lisätiedot:

Fredrick von Schoultz
Apulaiskaupunginjohtaja
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Dan Mollgren
Kaupunkikehitysjohtaja,
etunimi.sukunimi@porvoo.fi